رضا عباس زاده

اطلاعات گزارش	چکیده
تاریخ:	رنگ یکی از مولفههای اصلی در توصیف تصاویر است که به شناسایی و استخراج اشیا در تصویر کمک می کند. در این بخش با فضاهای رنگی RGB و HSI آشنا شده و کاربردهای
واژگان کلیدی: Color space RGB HIS Quantization K-means clustering	هریک بررسی میشوند. سپس به گسسته سازی رنگهای تصویر پرداخته میشود و روش بهینهای برای گسستهسازی معرفی میشود.

۱-مقدمه

استفاده از رنگ در پردازش تصویر، ناشی از دو عامل است. اولاً، رنگ توصیفگر قدرتمندی است که غالباً شناسایی و استخراج اشیا را از صحنه آسان میسازد. ثانیاً، انسان می تواند در مقایسه با فقط ۲۴ سایه خاکستری، هزاران سایه رنگ و شدت را تشخیص دهد. این عامل دوم، مخصوصاً در تحلیل تصویر دستی (یعنی وقتی که توسط انسان انجام می گیرد) مهم است.

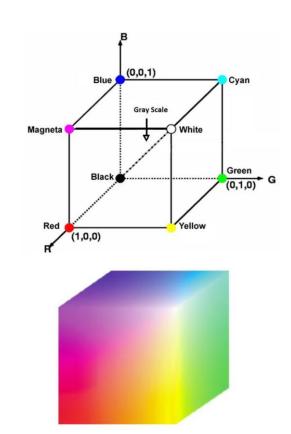
پردازش تصویر رنگی به دو ناحیه مهم تقسیم می شود: پردازش تمام رنگی و شبه رنگی. در دسته اول، رنگی یا اسکنر رنگی. در دسته دوم، TVتصاویر معمولاً توسط حسگر تما مرنگی دریافت می شوند، مثل دوربین مسئله، تخصیص رنگ به شدت تک رنگ خاص یا بازه ای از شدت ها است. تقریباً تاکنون، اغلب پردازش های تصویر رنگی در سطح شبه رنگی انجام شدند. اما، در دهه گذشته، حسگرهای رنگی و سخ تافزار مربوط به پردازش تصاویر رنگی، با قیمتهای مناسبی فراهم شدند.

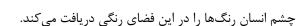
نتیجه این است که اکنون تکنیک های پردازش تصویر تمام رنگی در گستره ای از کاربردها استفاده می شوند، از جمله چاپ و نشر، تجسم و اینترنت.

۲-شرح تكنيكال

فضای رنگ RGB

در این فضای رنگی، هر رنگ از ترکیب سه رنگ اصلی قرمز، سبز و آبی به وجود میآید. با در نظر گرفتن ۸ بیت برای ذخیرهسازی هر رنگ اصلی، به هریک از آنها عددی در بازه و تا ۲۵۵ اختصاص میدهیم. بنابراین برای ذخیره هر رنگ به ۲۴ بیت نیاز خواهیم داشت. این فضای رنگی مکعبی به شکل زیر تشکیل میدهد:

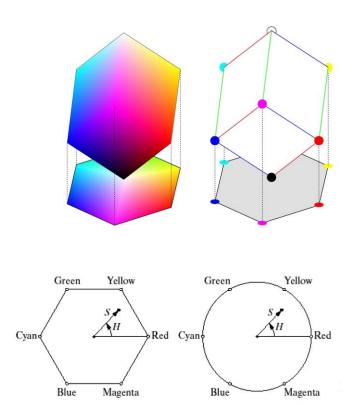

فضای رنگ HSI

در این فضای رنگی، برای توصیف یک رنگ از سه مولفه saturation hue

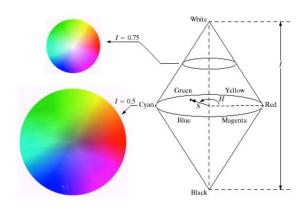
مولفه hue یا فام مشخص کننده طول موج رنگ غالب است. مولفه saturation یا اشباع میزان خلوص رنگ را مشخص می کندو به این معنی که هرچه رنگ به رنگ اصلی نزدیک تر باشد، اشباع بالاتری دارد و هرچه رنگ سفید به آن اضافه شود از اشباع آن کاسته می شود. مولفه intensity یا شدت میزان روشنایی آن رنگ را مشخص می کند. هرچه روشنایی یک رنگ کم شود به رنگ سیاه نزدیک تر می شود.

اگر مکعب rgb را دوران دهیم، می توان این فضای رنگی را توصیف کرد:

در این تصاویر میبینید که رنگ قرمز به عنوان مبدا فام درنظر گرفته می شود و زاویهای که با رنگ مورد نظر با رنگ قرمز می سازد، فام تصویر می باشد.

اشباع تصویر با فاصله نسبت به مرکز شش ضلعی رابطه مستقیم دارد و هرچه به لبهها نزدیک تر باشد اشباع بالاتری دارد.

نحوه به دست آوردن شدت رنگ نیز در تصویر بالا مشخص شده است. میبینیم که هرچه شدت بیشتر باشد به رنگ سیاه.

مغز انسان از این فضای رنگی برای پردازش رنگها استفاده می کند.

rgb به rgb تبدیل فضای رنگ

فرمول محاسبه فام رنگ:

$$H = \begin{cases} \theta & \text{if } B \le G \\ 360 - \theta & \text{if } B > G \end{cases} \qquad \theta = \cos^{-1} \left\{ \frac{\frac{1}{2} [(R - G) + (R - B)]}{[(R - G)^2 + (R - B)(G - B)]^{1/2}} \right\}$$

b و g ه مقادیر g و g ه اگر مقادیر g و تحت یک تابع ثابت اسکیل شوند، فام آن رنگ تغییر نخواهد کرد.

فرمول محاسبه اشابع رنگ:

$$S = 1 - \frac{3}{(R+G+B)} [\min(R,G,B)]$$

فرمول محاسبه شدت رنگ:

$$I = \frac{1}{3}(R + G + B)$$

اگر مقادیر قرمز، سبز و آبی به یکدیگر عوض شوند، اشباع و شدت آن رنگ تغییری نخواهد کرد.

در تمامی این فرمولها مقادیر rgb به بازه ۰ تا ۱ اسکیل شدهاند.

2-1-5

فضای رنگ XYZ

در سال ۱۹۳۱ CIE اقدام به معرفی یک مجموعه رنگ پایه ی جدید برای برطرف کردن مشکلات فضای رنگ RGB نمود و فضای رنگ XYZ را معرفی کرد.

مشکل فضای رنگ قبلی در این بود که برای مشاهده گرهای مختلف نظیر انسان ها، سنسورها و ... تعریف واحدی برای دریافت اطلاعات رنگی موجود نبود.

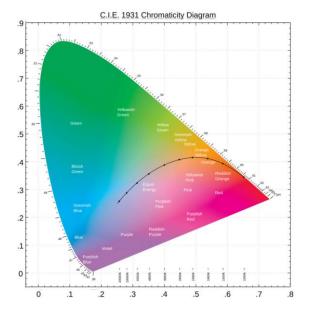
یعنی در فضای RGB مشخصات رنگی نیمه شهودی و وابسته به وسایل اندازه گیری است. در این فضای رنگ پایه-ی جدید، اجزای رنگ های پایه رنگ های واقعی نیستند.

میزان درخشندگی رنگ در این فضا برخلاف فضای قبل فقط به یک پارامتر Y بستگی دارد و بقیه پارامترها، ویژگی های رنگی را پوشش میدهند.

فرمول تبدیل فشای رنگ RGB به XYZ و برعکس:

$$\begin{bmatrix} X \\ Y \\ Z \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0.412453 & 0.357580 & 0.180423 \\ 0.212671 & 0.715160 & 0.072169 \\ 0.019334 & 0.119193 & 0.950227 \end{bmatrix} * \begin{bmatrix} R \\ G \\ B \end{bmatrix}$$

$$\begin{bmatrix} R \\ G \\ B \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 3.240479 & -1.537150 & -0.498535 \\ -0.969256 & 1.875992 & 0.041556 \\ 0.055648 & -0.204043 & 1.057311 \end{bmatrix} * \begin{bmatrix} X \\ Y \\ Z \end{bmatrix}$$

فضاهای رنگی YUV و YIQ

این فضاها با تغییرات کوچکی از روی مدل 'R'G'B بدست آمده است. این تغییرات برای آن است که مدل جدید برای انتقال، نسبت به مدل RGB کارآمدتر شود و همین طور با سیستم تلویزیون های سیاه و سفید، سازگار گردد. در حقیقت جزء Y از این فضاها اطلاعات ویدیویی مورد نیاز یک سیستم تلویزیون سیاه و سفید را بطور کامل تامین می کند. برای تبدیل فضای RGB به فضاهای YIQ و YUV و بالعکس از روابط زیر استفاده می شود:

Y		0.299	0.587	0.114	R'	[R'	1	1	0.9557	0.6199	Y	ĺ
I	=	0.596	-0.275	0.114 -0.321 0.311	G'	G'	=	1	0.9557 -0.2716 -1.1082	-0.6469	I	ı
Q		0.212	-0.523	0.311	В'	B'		1	-1.1082	1.7051	Q	ı

تبدیل از فضای رنگ RGB به فضای YIQ (سیستم PAL) و بالعکس

 $\begin{bmatrix} Y \\ U \\ V \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0.299 & 0.587 & 0.114 \\ -0.147 & -0.289 & 0.436 \\ 0.615 & -0.615 & -0.010 \\ 0.615 & -0.615 & -0.010 \\ 0.615 & -0.615 & -0.000 \\ 0.615 & -0.615 & -0.000 \\ 0.615 & -0.615 & -0.000 \\ 0.615 & -0.615 & -0.000 \\ 0.615 & -0.000 \\$

. تبدیل از فضای رنگ RGB به فضای YUV (سیستم NTSC) و بالعکس

توجه داشته باشید که:

$$U = 0.492 (B'-Y), V = 0.877(R'-Y)$$

 $I = V \cos 33 - U \sin 33$, $Q = V \sin 33 + U \cos 33$

حساسیت سیستم بینایی انسان به تغییرات روشنایی بیشتر از حساسیت آن به ته رنگ و اشباع است و فضاهای YIQ و YIQ به گونه ای طراحی شده اند که از این خاصیت استفاده کنند. به همین دلیل در استانداردهای منطبق بر این فضاها ، بیشتر پهنای باند (تعداد بیت در رنگ دیجیتال) در دسترس را، به پارامتر Y اختصاص می دهند و پهنای باند کمتری را برای اجزای کرومینانس نگه میدارند.

RGB مزیت عمده دیگری که این فضاها نسبت به مدل Y از دو دارند آن است که پارامتر مشخص کننده روشنایی Y از دو پارامتر مشخص کننده رنگ جدا است. با توجه به آن که متغیر روشنایی متناسب با مقدار نوری است که چشم بیننده دریافت می کند، با استفاده از این خاصیت می توان روشنایی یک تصویر را تغییر داد بدون آنکه در ترکیب رنگ آن تغییری ایجاد شود. برای مثال می توان تکنیک یکسان سازی هیستوگرام را تنها در مورد پارامتر Y از تصویری با فرمت Y یا Y اعمال کرد. در این حالت رنگ تصویر تغییری نخواهد کرد.

فضای رنگ YCbCr

این فضای رنگی نیز عمدتا در تصاویر ویدیوی دیجیتال و در کاربردهایی که روی این تصاویر انجام می شود، مورد استفاده قرار م یگیرد. در این فضای رنگی Y لومینانس بوده و Cr نشان دهنده ی کرومینانس می باشند. حرکت از فضای R'G'B' به YCbCr و بالعکس توسط ماتریسهای زیر قابل انجام است (فرض شده است که از فضای

۲۵۵ و بازه ی \cdot و ۲۵۵ R'G'B' دیجیتال که مولفه های آن در بازه ی \cdot و واقع هستند استفاده شده است):

$$\begin{bmatrix} Y_{601} \\ Cb \\ Cr \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0.257 & 0.504 & 0.098 \\ -0.148 & -0.291 & 0.439 \\ 0.439 & -0.368 & -0.071 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} R' \\ G' \\ B' \end{bmatrix}$$

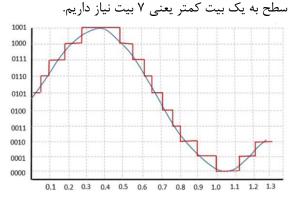
$$\begin{bmatrix} R' \\ G' \\ B' \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1.164 & 0 & 1.596 \\ 1.164 & -0.391 & -0.813 \\ 1.164 & 2.018 & 0 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} Y_{601} \\ Cb \\ Cr \end{bmatrix}$$

دقت کنید که از مقادیر Cb و Cr که نهایتا استفاده می شوند، مقدار لومینانس کم شده است (اگر قبول ندارید، روابط بالا را دوباره نویسی و ساده کنید)، در نتیجه این اجزای کرومینانس مستقل از تغییرات نوری (انرژی) بوده و در کاربردهایی که مایل باشیم تغییرات نوری کمترین تاثیر را داشته باشند، استفاده از این جزء مناسب می نمایاند.

گسستهسازی یا Quantization

گسسته سازی یک نوع روش فشرده سازی است که سطوحی که به یکدیگر نزدیک هستند را یکسان درنظر میگیرد. بنابراین تعداد سطوح کاهش می یابد و نیاز به فضای ذخیره—سازی کمتری خواهند داشت.

در این تمرین هر سطح خاکستری دارای مقداری بین ۰ تا ۲۵۵ میباشد. اگر هر دوسطح کجاور را یکسان درنظر بگیریم آنگاه بازه به عنوان مثال اعداد ۰ و ۱ هردو در فضای جدید مقدار صفر خواهند داشت. بنابراین برای ذخیره هر

اگر بخواهیم L سطح داشته باشیم:

 $d = \frac{255}{L}$ $F = \left| \frac{f}{d} \right| \times d$

Quantization with minimum loss

برای اینکه در فرایند گسسته سازی اطلاعات کمتری از بین برود، باید سطوحی که پیکسلهای زیادی حول آن مقدار تجمع دارند را پیدا کنیم و سپس تمام پیکسلها را به نزدیک ترین مرکز پیدا شده نسبت می دهیم. این عمل در واقع مشابه با الگوریتم K-means از روشهای خوشه-بندی unsupervised می باشد.

در این الگوریتم، ابتدا به تعداد سطوحی که نیاز داریم، در هر کانال قرمز، سبز و آبی نقاط رندوم در نظر می گیریم و فرض می کنیم که مراکز هر خوشه همان نقاط هستند. سپس هر پیکسل را با توجه به فاصلهای که با این مراکز خوشه ها دارد، به یکی از این خوشهها نسبت می دهیم. بعد از آن، در هر خوشه، میانگین اعضای جدید را محاسبه می کنیم و نتیجه را به عنوان مرکز جدید آن خوشه در نظر می گیریم. و مجدد پیکسلها را با توجه به مراکز جدید خوشه بندی می کنیم.

این حلقه را تکرار می کنیم تا به مرحلهای برسیم که تغییری در خوشهها ایجاد نشود.

درنهایت مقدار هر پیسکل را برابر با مقدار مرکز خوشه مرتبط با آن قرار میدهیم.

K-MEANS EXAMPLE (K=2)

۳- شرح نتایج ۱-۱-۵

مولفه hue:

همانطور که در بخش قبل توضیح داده شد، این مولفه طول موج رنگ را مشخص می کند. از آنجایی که این مولفه خاصیت زاویهای دارد و مبدا آن رنگ قرمز میباشد، در این رنگ گسستگیهایی مشاهده می شود. به عنوان مثال دو رنگ با h بسیار کم و نزدیک به صفر، مشابه رنگ قرمز با h نزدیک به یک می باشد. بنابراین در این تصویر با

اینکه دیوار پشت سر لنا تقریبا یک رنگ میباشد اما می-بینیم که بخشی از آن سفید است و بخشی از آن سیاه.

مولفه saturation:

از آنجایی که بیشتر قسمتهای تصویر متمایل به رنگ قرمزی است که خلوص پایینی دارد، میبینیم که این قسمتها به رنگ تیره درآمدهاند. از ظرفی در قسمت موها، رنگ با خلوص بالاتری داریم.

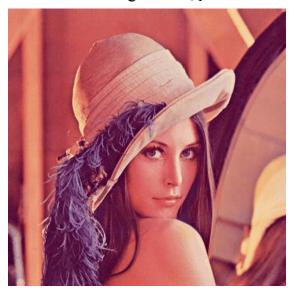
intensity مولفه

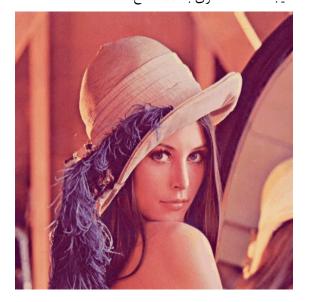
این تصویر در واقع میزان روشنایی تصویر را مشخص می کند. در قسمتهای روشن تر تصویر، نتیجه به رنگ

سفید متمایل است و در قسمتهای تاریکتر به رنگ سیاه. از این تصویر می توان به عنوان تصویر gray scale از تصویر اصلی نیز استفاده کرد.

۵-۲-۱ نتیجه گسسته سازی به ۶۴ سطح:

نتیجه گسسته سازی به ۳۲ سطح:

نتیجه گسسته سازی به ۱۶ سطح:

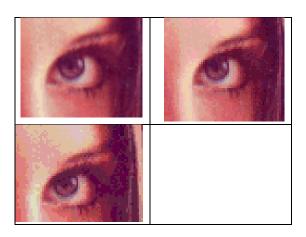

نتیجه گسسته سازی به ۸ سطح:

برای مشاهده بهتر کیفیت تصاویر، آنها را بزرگنمایی کردهام:

همانطور که مشاهده می کنید در این تصویر کاهش تعداد سطوح تا ۱۶ سطح خیلی به کیفیت تصویر آسیب نمیزند اما در ۸ سطح شاهد افت کیفیت زیادی هستیم.

	64	32	16	8	
mse	1.3744805523504813	5.093944059063991	21.741873254378635	81.5345654686292	
psnr	46.749417615168134	41.060261895715314	34.75783401200807	29.0173859985971	

در این جدول میبینیم که مقدار خطای mse از ۱۶ سطح به پایین بسیار افزایش مییابد. و psnr تصاویر هرچه تعداد سطوح کمتر میشود، کاهش مییابد با این معنی که مقاومت تصویر نسبت به نویز کاهش یافته است.

۵-۲-۲

b نتیجه گسستهسازی کانالهای r و g به π بیت و کانال r بیت:

مشابه سوال قبل، در این تصویر با گسسته سازی کیفیت تصویر کاهش چشمگیری داشته است. به دلیل اینکه این گسسته سازی برای هر سه کانال rgb یکسان نبوده است، شاهد به وجود آمدن رنگهای جدید هستیم. به عنوان مثال می بینیم که قسمتی از بالای کلاه به رنگ زرد در آمده است. به این دلیل که رنگ زرد در فضای rgb تقریبا مکمل رنگ آبی می باشد و بعضی نقاط تصویر رنگ آبی کاهش یافته است که موجب افزایش رنگ زرد می شود. در مقایسه با تصویر اصلی:

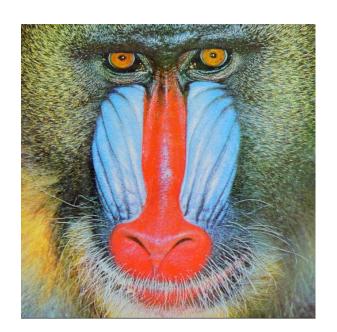
MSE = 26.19 PSNR = 156.16 مشخص است که خطای زیادی در این تصویر وجود دارد.

2-7-8

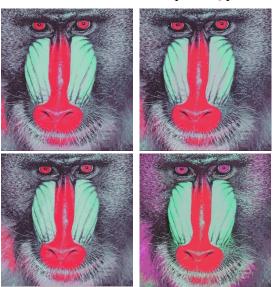
به دلیل اینکه در الگوریتم k-meas نقاط شروع (seed) به صورت رندوم انتخاب میشوند، با هربار اجرای الگوریتم تعداد مراحل مورد نیاز تا converge شدن خوشه ها، و همچنین مراکز خوشهها متفاوت خواهند بود. بنابراین در این تمرین، به ازای هر تعداد سطح، تعدادی از خروجی هایی که طی اجراهای مختلف به وجود آمدهاند را در ادامه آوردهام.

به طور متوسط، الگوریتم ۱۰ مرتبه اجرا می شود تا خوشهها تعین شوند.

تصوير اصلى:

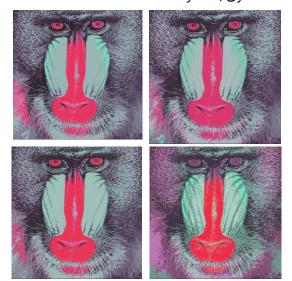

گسسته سازی به ۳۲ رنگ:

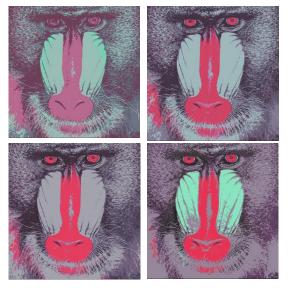
می توان مشاهده کرد که اکثر جزییات تصویر حفظ شده است. در تصویر پایین سمت چپ احتمالا در seed اولیه چندین مرکز خوشه متمایل به قرمز وجود داشته و باعث شده است که جزییات شامل این رنگ و رنگهای مشابه مانند رنگ زرد به سمت قرمز میل کنند. در حالی که در سه تصویر دیگر تمرکز بیشتری بر روی رنگهای سبز و آبی بوده است.

گسستهسازی به ۱۶ رنگ:

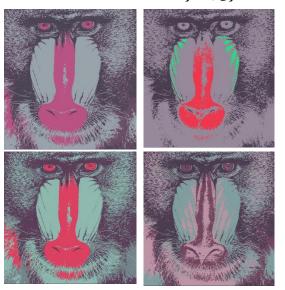
مشابه حالت قبل است، با افت کیفیت بیشتر

گسستهسازی به ۸ رنگ:

مشاهده می شود که به دلیل استفاده از seed رندوم، نتایج می تواند بسیار متفاوت باشد:

گسستهسازی به ۴ رنگ:

در این قسمت فقط با استفاده از ۴ رنگ تصویر را بازسازی کردهایم.

با عنوان نمونه، برای یک بار اجرای برنامه mse و psnr به صورت زیر است:

4		8	16	32	
mmse	99.13205464680989	98.74805577596028	95.45009485880534	96.26845677693684	
psnr	28.16866253251833	28.185518071930503	28.333039965338745	28.295963509165908	

با وجود اینکه میزان خطا بسیار بالا است، اما با کم کردن تعداد سطوح، این مقدار تغییر زیادی نمی کند.

از دید انسان واضح است که این روش نسبت به روش گسستهسازی بخش ۱-۱-۵ عملکرد به مراتب بهتری دارد.

تابع مربوط به نرمالسازی تصویر:

```
def normalize(img):
    min = np.min(img)
    max = np.max(img)
    img = (img - min) / (max - min) * 255
    return img
```

تابع مربوط به محاسبه

```
def compute_psnr(im1, im2):
    mse = np.mean((im1 - im2) ** 2)
    if mse == 0:
        return np.inf, 0
    max_pixel = 255.0
    psnr = 20 * np.log10(max_pixel / np.sqrt(mse))
    return psnr, mse
```

2-1-1

```
h[y, x] = 360 - theta[y, x]
return h, s, i

img = cv2.imread('Lena.bmp')
h, s, i = rgb_to_hsi(img)

h = normalize(h)
s = normalize(s)
i = normalize(i)

cv2.imwrite('5-1-1/h.png', h)
cv2.imwrite('5-1-1/s.png', s)
cv2.imwrite('5-1-1/i.png', i)
```

2-1-1

```
import cv2
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt

from common import compute_psnr

def quantize(img, level):
    d = 255 / level
    return np.rint(img / d) * d

img = cv2.imread('Lena.bmp')
levels = [64, 32, 16, 8]
PSNRs = ["psnr"]
MSEs = ["mse"]
for level in levels:
    quantized = quantize(img, level)
    cv2.imwrite('5-2-1/{}-level.png'.format(level), quantized)
    psnr, immse = compute_psnr(img, quantized)
    PSNRs.append(jsnr)
    MSEs.append(jsnr)
    MSEs.append(immse)
data = [MSEs, PSNRs]
labels = (" ", ) + tuple(levels)
fig, ax = plt.subplots(dpi=200, figsize=(6, 1))
ax.axis('off')
ax.table(collabels=labels, cellText=data, loc='center')
fig.savefig('5-2-1/result.png')
```

2-7-7

```
import cv2
import numpy as np

from common import compute_psnr
```

```
def quantize(img, levelB, levelG, levelR):
    dr = 255 / levelR
    dg = 255 / levelB
    db = 255 / levelB
    quantized_r = (np.rint(img[:, :, 2] / dr) * dr)
    quantized_g = (np.rint(img[:, :, 1] / dg) * dg)
    quantized_b = (np.rint(img[:, :, 0] / db) * db)
    res = np.zeros(img.shape)
    res[:, :, 0] = quantized_b
    res[:, :, 1] = quantized_g
    res[:, :, 2] = quantized_r
    return res

img = cv2.imread('Lena.bmp')
quantized = quantize(img, 4, 8, 8)
cv2.imwrite('5-2-2/result.jpg', quantized)
psnr, mse = compute_psnr(img, quantized)
print("psnr:", str(psnr))
print("mse:", str(mse))
```

5-7-8

```
img_clusters[i, j] = min_distance_cluster
                    cluster items[min distance cluster].append(img[i, j,
new rgb[2])
img = cv2.imread('Baboon.bmp')
MSEs = ["mmse"]
    MSEs.append(mmse)
data = [MSEs, PSNRs]
ax.table(colLabels=labels, cellText=data, loc='center')
fig.savefig('5-2-3/result.jpg')
```